

НАН УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ В.К. МАМУТОВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»
(ДУ «ІСПД ІМЕНІ В.К. МАМУТОВА НАН УКРАЇНИ»)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньо-наукової програми,
член-кореспондент НАН України

 Володимир УСТИМЕНКО

СИЛАБУС

навчальної дисципліни за вибором

«БІЗНЕС І ПРАВА ЛЮДИНИ»

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: **08 «Право»**

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність: **081 «Право»**

(код і назва спеціальності)

Освітньо-наукова програма: **«Право»**

(найменування освітньо-наукової програми)

Рівень вищої освіти: **третій (освітньо-науковий)**

Силабус введено в дію
в скоригованій (оновленій) редакції
01 вересня 2023 року

Попередня редакція силабусу діяла
з 01 вересня 2022 року

Київ - 2023

Скориговано, затверджено та пролонговано рішеннями відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України» (далі- Інститут)
(протокол № 5 від «18» серпня 2023 р.)

Розробники:

Старший науковий співробітник відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки Інституту, кандидат юридичних наук

Анастасія ТОКУНОВА

Загальна інформація про викладачів

Старший науковий співробітник відділу господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки Інституту, кандидат юридичних наук

ТОКУНОВА Анастасія Володимирівна

Напрями наукових досліджень: забезпечення прав людини при здійсненні господарської діяльності, соціально відповідальне господарювання, правове забезпечення «зеленої» трансформації, транскордонне співробітництво

ORCID ID: 0000-0002-5870-2473

Профіль вченого у Google Scholar:

<https://scholar.google.com/citations?user=s5YAzgMAAAAJ>

Контактна інформація: anastasiya.to@gmail.com

Опис навчальної дисципліни

Тип дисципліни	Вибіркова
Види навчальної діяльності	цикл професійної підготовки
Форма навчання	денна, заочна
Рік підготовки	1
Семестр	2
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальна кількість годин для вивчення дисципліни	90
кількість аудиторних годин	40 (лекції – 20, семінари – 20)
кількість годин самостійної роботи здобувачів	50
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Мова викладання	Українська, англійська

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є сформувати у здобувачів і здобувачок вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – здобувачі і здобувачки) спеціалізовані знання щодо концепції бізнесу і прав людини, наявних підходів до регулювання сфери господарювання в контексті прав людини міжнародними, регіональними організаціями та окремими державами, та здатність практичного застосування у подальшій дослідницькій та практичній діяльності.

Завдання: забезпечити спроможність здобувачів і здобувачок продукувати нові ідеї стосовно взаємовідношення та взаємозалежності господарської діяльності та прав людини, здатність розв'язувати теоретичні та практичні проблеми, пов'язані із концепцією бізнесу і прав людини, проводити власні наукові дослідження, які мають наукову новизну і перспективність практичного застосування, зокрема в контексті підтримки Україною світової спрямованості щодо сталого розвитку і залучення до євроінтеграційних процесів.

Перелік очікуваних результатів навчання

Soft skills

Комунікативні навички; вміння виступати публічно; навички роботи в команді; управління часом; гнучкість і адаптивність.

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК02. Здатність розробляти наукові проєкти та управляти ними.

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іношомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та

дотичних до неї міждисциплінарних напрямках щодо питань концепції бізнесу і прав людини.

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, використовувати релевантний дослідницький інструментарій стосовно концепції бізнесу і прав людини.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проектах правничої освіти у системі освіти дорослих стосовно питань дотичних до концепції бізнесу і прав людини.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру стосовно питань концепції бізнесу і прав людини та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації, зокрема щодо взаємовідношення та взаємозалежності господарської діяльності та прав людини.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права щодо питань концепції бізнесу і прав людини, зокрема в контексті підтримки Україною світової спрямованості щодо сталого розвитку і залучення до євроінтеграційних процесів.

СК07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства, дотичні до регулювання сфери господарювання в контексті прав людини, і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

Результати навчання

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо концепції бізнесу і прав людини, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефаківцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми щодо взаємовідношення господарської діяльності та прав людини.

РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння концепції бізнесу і прав людини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права в цій сфері.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати проблему взаємовідношення та взаємозалежності господарської діяльності та прав людини з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

РН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію; критично аналізувати результати власних

досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо концепції бізнесу і прав людини з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

PH06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень та застосувати їх у власних дослідженнях стосовно концепції бізнесу і прав людини.

PH07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації стосовно наявних підходів до регулювання сфери господарювання в контексті прав людини міжнародними, регіональними організаціями та окремими державами.

PH08. Розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми у сфері господарювання в контексті прав людини, з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів.

PH09. Здійснювати освітній процес у сфері права стосовно питань дотичних до концепції бізнесу і прав людини на різних рівнях вищої освіти, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

PH10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження щодо питань концепції бізнесу і прав людини, зокрема в контексті підтримки Україною світової спрямованості щодо сталого розвитку і залучення до євроінтеграційних процесів.

PH11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах, пов'язаних із впровадженням концепції бізнесу і прав людини.

Зміст навчальної дисципліни

	Загальна кількість годин	Аудиторне навантаження		Обсяг самостійної роботи
		Лекційні заняття	Семінарські заняття	
<p>Тема 1. Передумови та етапи розвитку концепції бізнесу і прав людини у світі. Нормативно-правове забезпечення сфери бізнесу і прав людини: наявний міжнародний контекст та кращі зарубіжні практики</p> <p><i>Перші спроби інституалізації питання впливу діяльності транснаціональних корпорацій в світі у 1970х – 1980х роках з боку структур Організації</i></p>	9	2	2	5

<p><i>об'єднаних націй та Організації економічного співробітництва та розвитку. Розробка Норм ООН про відповідальність транснаціональних корпорацій та інших комерційних підприємств щодо прав людини у період 1990ті – середина 2000х років. Глобальний договір ООН.</i></p> <p><i>Мандат Спеціального представника Генерального секретаря ООН з прав людини та транснаціональних корпорацій та інших підприємств (2005 – 2011 роки), затвердження Керівних принципів ООН з питань бізнесу і прав людини. Подальший розвиток окремих аспектів концепції бізнесу і прав людини в документах Європейського союзу, Ради Європи, ОЕСР та окремих країн (Франція, Німеччина, Великобританія, США, Нідерланди, Швейцарія тощо).</i></p>				
<p>Тема 2. Стан розвитку та нормативно-правове забезпечення сфери бізнесу і прав людини в Україні. Роль господарського права у даному процесі</p> <p><i>Міжнародні зобов'язання України щодо захисту прав людини. Поточний стан закріплення питань бізнесу і прав людини у вітчизняних законодавчих актах, міжнародних зобов'язаннях та пріоритетах України. Національна стратегія у сфері прав людини.</i></p> <p><i>Питання взаємозв'язку економіки, господарських відносин і суспільства, правовий господарський порядок в Україні. Господарський кодекс України як універсальна платформа для визначення взаємозв'язку підприємницької діяльності з правами людини.</i></p>	9	2	2	5
<p>Тема 3. Обов'язок держави захищати права людини</p> <p><i>Основоположні принципи щодо обов'язку держави захищати права людини від порушень з боку третіх сторін, включаючи бізнес структури. Основні функції держав щодо регулювання та політик в контексті забезпечення захисту прав людини. Засоби здійснення державного керівництва щодо забезпечення поваги до прав людини в процесі провадження підприємницької діяльності.</i></p> <p><i>Питання зв'язку держави та бізнесу: державний сектор економіки; сфера публічних закупівель;</i></p>	9	2	2	5

<p>укладання контрактів із бізнес-структурами або ухвалення законодавчих актів стосовно надання ними послуг, які можуть вплинути на здійснення прав людини (наприклад, приватизація).</p> <p>Узгодженість державних політик щодо прав людини: забезпечення обізнаності та дотримання зобов'язань держави у сфері прав людини з боку органів та установ, які формують умови здійснення господарської діяльності; економічні та інвестиційні угоди між державами та з бізнес-структурами; участь держав у багатосторонніх інституціях, що опікуються питаннями, пов'язаними з підприємництвом.</p>				
<p>Тема 4. Корпоративна відповідальність щодо поваги бізнесу до прав людини</p> <p>Основний зміст відповідальності бізнес-структур поважати права людини: уникнення заподіяння або сприяння заподіяння, запобігання і пом'якшення несприятливого впливу на права людини. Політики та процедури бізнес-структур для реалізації своєї відповідальності щодо поваги до прав людини.</p> <p>Належна обачність щодо прав людини. Оцінка ризиків щодо прав людини бізнес-структурами. Впровадження результатів проведених оцінок впливу у відповідні внутрішні процеси та вжиття належних заходів. Звітування бізнес-структур з питань усунення наслідків негативного впливу на права людини.</p>	9	2	2	5
<p>Тема 5. Доступ до засобів правового захисту</p> <p>Обов'язок держави щодо забезпечення доступу до засобів правового захисту щодо порушень прав людини з боку бізнесу. Державні судові та позасудові механізми розгляду скарг. Недержавні механізми розгляду скарг. Критерії ефективності позасудових механізмів. Роль національних інститутів захисту прав людини.</p>	9	2	2	5
<p>Тема 6. Роль концепції бізнесу і прав людини в досягненні цілей Порядку денного сталого розвитку на період до 2030 року</p> <p>Повага до прав людини як одна з ключових характеристик ролі бізнес-сектору у процесах імплементації Порядку денного сталого розвитку на період до 2030 року та досягнення Цілей сталого розвитку. Огляд взаємозв'язку ЦСР та положень Керівних принципів ООН з питань</p>	9	2	2	5

<i>бізнесу і прав людини. Вплив порушень прав людини з боку бізнесу на досягнення ЦСР.</i>				
<p>Тема 7. Бізнес і права людини в імплементації положень Європейського зеленого курсу</p> <p><i>Загальний огляд Європейського зеленого курсу, взаємозв'язок із питаннями сталого розвитку та прав людини. Основні сфери регулювання, пов'язані з ЄЗК: кліматична нейтральність, чиста енергія, стале виробництво, циркулярна економіка, питання сталого інвестування тощо. Роль бізнесу у імплементації ЄЗК. Запровадження належної обачності щодо прав людини та навколишнього середовища в нормативно-правовому полі та політиках ЄС.</i></p>	9	2	2	5
<p>Тема 8. Врахування гендерного аспекту в розвитку тематики бізнесу і прав людини</p> <p><i>Основні джерела міжнародного права в сфері гендерної рівності та прав жінок. Звернення до гендерних питань у тексті Керівних принципів з питань бізнесу і прав людини. Основні положення та рекомендації Звіту «Гендерні аспекти Керівних принципів з питань бізнесу і прав людини», виданого Робочою групою з питань бізнесу і прав людини Ради з прав людини ООН. Огляд інструментів ОСЕР щодо відповідальної поведінки бізнесу та пов'язаних з цим гендерних питань.</i></p>	9	2	2	5
<p>Тема 9. Концепція бізнесу і прав людини в умовах конфлікту та постконфліктного відновлення. Бізнес і права людини в транзитивному правосудді: особливості застосування</p> <p><i>Постановка питання підтримки поваги до прав людини з боку бізнесу на постраждалих від конфлікту територіях відповідно до Керівних принципів ООН (Принцип 7). Подальший розвиток концепції бізнесу і прав людини в контексті постраждалих від конфлікту територій та питань транзитивного правосуддя у звітах Робочої групи з питань бізнесу і прав людини Ради з прав людини ООН.</i></p> <p><i>Поглиблена процедура належної обачності щодо прав людини для бізнесу за несприятливих обставин, спричинених конфліктом. Законодавство ЄС щодо корисних копалин, які походять з країн чи територій, які постраждали від збройних</i></p>	9	2	2	5

<i>конфліктів або зазнають систематичних порушень міжнародного права, включно з порушеннями прав людини.</i>				
Тема 10. Перспективи розвитку концепції бізнесу і прав людини. Розробка в міжнародному праві юридично зобов'язуючого інструмента для регулювання діяльності транснаціональних корпорацій та інших суб'єктів господарської діяльності <i>Розробка та імплементація Національних планів дій щодо бізнесу і прав людини: досвід членів ЄС та інших держав щодо створення рамок діяльності підприємств на їх територіях і поза їх межами. Історія та поточний стан розробки в міжнародному праві прав людини юридично зобов'язуючого інструмента для регулювання діяльності транснаціональних корпорацій та інших суб'єктів господарської діяльності. Основні дискусійні питання між країнами.</i>	9	2	2	5
Всього годин:	90	20	20	50
Вид контролю	диференційований залік			

Під час навчання викладач має змогу корегувати обсяги навчального навантаження за тими чи іншими видами робіт з урахуванням результатів засвоєння здобувачами навчального матеріалу.

Форми контролю самостійної роботи обираються викладачем з таких варіантів: поточний контроль на основі виконання практичних робіт; поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання (на практичних або семінарських заняттях); тестування, виконання письмової контрольної роботи; рейтингова система оцінки знань.

Індивідуальна робота здобувачів під керівництвом викладача

Метою індивідуальних завдань є поглиблення, узагальнення, закріплення і застосування на практиці знань, умінь і навичок, набутих здобувачем під час навчання. Виконання індивідуальних завдань сприяє кращій реалізації творчого потенціалу здобувачів та здобувачок.

Індивідуальні завдання виконуються здобувачами та здобувачками самостійно, вони не належать до тижневого аудиторного навантаження.

Форма індивідуального завдання – підготовка добірки та аналіз кейсів щодо порушень прав людини з боку закордонних чи національних суб'єктів господарювання (щонайменше 5). Аналіз кейсів має включати короткий опис змісту вчиненого чи можливого порушення прав людини, висвітлювати роль суб'єктів господарювання у цій ситуації, ідентифікувати ціль сталого

розвитку, досягнення якої зазнає впливу у цих випадках, містити посилання на відповідні джерела інформації.

Методи викладання та навчання

Під час викладання та навчання використовуються наступні методи: словесні (пояснення, інструктаж, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, та ін.), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження) і практичні (вправи, практичні роботи).

Використовуються такі методи навчання, що спрямовані на активізацію позиції здобувачів та здобувачок у освітньому процесі (він/вона вчиться, а не його/її вчать), забезпечення зв'язку теорії з практикою, формування і закріплення вмінь та навичок, необхідних для самоосвіти і практичної професійної діяльності: проблемний виклад знань; дослідження та їх презентація; експертна оцінка; використання конкретних кейсів для аналізу та розв'язання; тренінги; ділові ігри та «мозкові штурми», бесіди та опитування; навчальні дискусії та вимушені дебати, ін.

Методи викладання та навчання забезпечують застосування підходу, що відповідає кращим інтересам здобувачів та здобувачок з набуття компетентностей.

Методи контролю

Видами контролю успішності здобувача є *поточний* і *підсумковий контроль*.

1) Поточний контроль проводиться викладачем з метою систематичного отримання інформації про поточний рівень досягнення здобувачем чи здобувачкою очікуваних результатів навчання і набутих ними компетентностей та коригування методів і засобів навчання, організації самостійної роботи. Одночасно, поточний контроль призначений для визначення здобувачем чи здобувачкою його проміжних досягнень у засвоєнні теоретичних знань, використанні умінь і навичок, застосуванні цих знань, а також визначення шляхів їх покращення в процесі подальшого вивчення навчальної дисципліни. Цей вид контролю сприяє мотивації навчання, стимулюванню навчально-пізнавальної діяльності, диференційованому підходу до навчання, його індивідуалізації та ін.

Формами поточного контролю (усного та письмового) є фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання практичних кейсів або завдань, самооцінка тощо.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять.

2) Підсумковий контроль спрямований на визначення рівня засвоєння здобувачем чи здобувачкою навчальної дисципліни або її окремої логічної завершеної частини з урахуванням результатів поточного контролю.

Форма підсумкового контролю – диференційований залік (проводиться письмово, у т.ч. у формі тестування).

Інформацію про особливості проведення підсумкового контролю доводять до відома здобувачів та здобувачок на першому занятті.

Система оцінювання результатів навчання здобувача

Оцінювання результатів навчання здобувачів та здобувачок здійснюється за накопичувальним принципом з використанням рейтингових балів та традиційних національних оцінок.

Оцінювання компетентностей здобувачів та здобувачок здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю успішності.

Оцінювання рівня засвоєння здобувачем чи здобувачкою кожної теми відбувається в ході поточного контролю.

Робота здобувача чи здобувачки на кожному семінарському заняття оцінюється до 2,5 бали.

Індивідуальна робота здобувача оцінюється до 25 балів.

Умовою допуску здобувача чи здобувачки до підсумкового контролю є набрання в ході навчання мінімальної кількості балів (35 балів з 60 балів).

За активну участь на лекціях та семінарських заняттях, участь у конкурсах робіт, підготовку та публікацію наукових статей і тез доповідей на наукових конференціях, участь в науково-дослідній роботі на тему, що відповідає темам дисципліни виставляються заохочувальні бали. Кількість заохочуваних балів складає не більше 10.

За невиконання або невчасне виконання завдань застосовуються штрафні бали. Кількість штрафних балів складає не більше 10.

Під час заліку пропонується відповісти на 20 тестових завдань (кожне тестове завдання оцінюється 2 балами).

Поточний контроль та індивідуальна робота	диференційований залік	Всього
60 балів (з них індивідуальна робота оцінюється – 25 балів)	40 балів	100 балів

Для контрольних-оціночних цілей під час здійснення контрольних заходів використовується рейтингова (числова 100-бальна) та традиційна національна шкала:

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
-----------------------------------	-------------	-------------------------------

діяльності		для диференційованого заліку
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
68-74	D	задовільно
60-67	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика навчальної дисципліни

Політика академічної доброчесності щодо	<p>Інститут засуджує будь-які прояви академічної недоброочесності.</p> <p>Всі роботи, визначені викладачем, повинні бути виконані здобувачем самостійно.</p> <p>Під час виконання письмового контролю списування заборонене. Роботи здобувачів та здобувачок не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації.</p> <p>В інституті діє Комісія з наукової етики при Вченій раді (метою діяльності Комісії є сприяння дотриманню наукових етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності науковими працівниками Інституту, здобувачами ступеня доктора філософії та розв'язанню етичних конфліктів між ними).</p> <p>Інститут має доступ до сертифікованої системи виявлення збігів/ідентичності/схожості, до якої мають доступ викладачі і здобувачі.</p>
Комунікаційна політика	<p>Комунікація з викладачем чи викладачкою здійснюється через засоби зв'язку (електронна пошта).</p>
Політика використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань навчальної дисципліни щодо	<p>Політика використання інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, Tome тощо) оголошується викладачем чи викладачкою на початку курсу.</p> <p>Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.</p>

<p>Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу</p>	<p>При використанні здобувачами та здобувачками матеріалів з джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених силабусом навчальної дисципліни, вони обов'язково мають дотримуватись умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.</p>
<p>Політика щодо відвідування та етики поведінки на заняттях</p>	<p>Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, інше) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем чи викладачкою навчальної дисципліни. Здобувачі та здобувачки беруть активну участь у всіх заняттях: обговорюють проблемні ситуації, запропоновані викладачем чи викладачкою на лекціях, у режимі діалогу /полілогу; активно долучаються і за потреби ініціюють спільну (групову роботу) під час практичних занять; виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. В окремих випадках, за погодженням з завідуючим аспірантурою та докторантурою Інституту можливо встановлення індивідуального графіку відвідування. Спілкування учасників та учасниць освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості, спрямованості на здобуття істинного наукового знання.</p>
<p>Політика щодо оцінювання успішності та призначення заохочувальних та штрафних рейтингових балів</p>	<p>Заохочувальні бали виставляються за: активну участь на лекціях та семінарських заняттях, участь у конкурсах робіт, підготовку та публікацію наукових статей і тез доповідей на наукових конференціях, участь в науково-дослідній роботі на тему, що відповідає темам дисципліни. Кількість заохочуваних балів не більше 10; Штрафні бали можуть виставлятися за: невиконання або невчасне виконання завдань. Кількість штрафних балів не більше 10.</p>
<p>Політика дедлайнів та перескладань</p>	<p>Встановлюється навчальним планом. В окремих випадках, за погодженням з директором Інституту можливо встановлення індивідуального графіку складання контрольних заходів.</p>
<p>Політика щодо оскарження результатів</p>	<p>Визначається Порядком оскарження результатів складання іспитів/заліків в Державній установі «Інститут економіко-правових досліджень імені</p>

оцінювання	В.К. Мамутова Національної академії наук України». Відповідно до даного Порядку, метою процедури оскарження результатів складання іспитів/заліків є захист прав та інтересів здобувачів та здобувачок через забезпечення запобігання суб'єктивності та уникнення суперечностей в процесі оцінювання результатів навчання.
------------	---

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

Міжнародні документи та національні нормативно-правові акти до навчальної дисципліни

1. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Офіційний вісник України. 2008. № 93. Ст. 3103.

2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована із заявою Законом України № 1678-VII від 16 вересня 2014 р. Офіційний вісник України. 2014 р. № 75. Т. 1. С. 83. Ст. 2125.

3. Конституція України від 28 червня 1996 р. Доступний за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

4. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18; № 19–20; № 21–22. Ст. 144.

5. Про Національну стратегію у сфері прав людини: Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021. Офіційний Вісник України. 2021. № 26. Ст. 1257.

6. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. Офіційний вісник України. 2019. № 79. С. 7. Ст. 2712.

7. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development: Resolution, adopted by the General Assembly of the United Nations on 25 September 2015, A/RES/70/1.

8. Human rights and transnational corporations and other business enterprises: Resolution adopted by the Human Rights Council on 16 June 2011, A/HRC/RES/17/4.

9. Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations «Protect, Respect and Remedy» Framework: Annex to the Report of the Special Representative of the Secretary General on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises for the 17th Session of the UN Human Rights Council, 21 March 2011, A/HRC/17/31.

10. Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy: adopted by the Governing Body of the International Labour

Office at its 204th Session 15-18 November 1977 (with amendments). Доступний за посиланням: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_ent/---multi/documents/publication/wcms_094386.pdf.

11. Recommendation CM/Rec(2016)3 of the Committee of Ministers to member States on human rights and business, adopted by the Committee of Ministers on 2 March 2016 at the 1249th meeting of the Ministers' Deputies. Доступний за посиланням: <https://edoc.coe.int/en/fundamental-freedoms/7302-human-rights-and-business-recommendation-cmrec20163-of-the-committee-of-ministers-to-member-states.html>.

12. OECD Declaration on International Investment and Multinational Enterprises: adopted on 21 June 2006 on the occasion of the meeting of the Council at Ministerial level (with amendments). Доступний за посиланням: <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0144>.

Рекомендована література

1. Гулевська Г. Концепція бізнесу та прав людини в контексті сучасних глобальних трендів / Г. Гулевська, Л. Адашис. // Філософія права і загальна теорія права. – 2021. – №1. – С. 48–63.

2. Санченко А.Є. Про систему засобів захисту прав у контексті Керівних принципів ООН з питань бізнесу та людини / Економіка та право. 2020, № 1. С. 19-27.

3. Санченко А.Є. Національна стратегія у сфері прав людини: політико-правова основа імплементації в Україні Керівних принципів ООН з питань бізнесу та прав людини / Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Особливості застосування нормативно-правових актів: досвід зарубіжних країн» (1-2 липня 2020 року, Західний університет ім. В. Голдіша м. Арад, Румунія). 2020. С. 95-101.

4. Санченко А.Є. Бізнес і права людини у постконфліктному відновленні: міжнародні та вітчизняні правові засади / Сфера життєдіяльності міста: економіко-правові проблеми постконфліктного відновлення: матеріали Круглого столу (29 вересня 2020 р., м. Київ). Наук. ред. В.А. Устименко. НАН України. ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова НАН України». Київ, 2020. С.118-130.

5. Санченко А.Є. Належна обачність суб'єктів господарювання та екологізація їх діяльності: ефект перетину Цілей сталого розвитку та Керівних принципів з питань бізнесу і прав людини / Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Об'єкти екологічного і суміжних галузей права: теоретичні та практичні аспекти в умовах сталого розвитку» (29 листопада 2019 року, м. Київ). – С. 103-109.

6. Санченко А.Є. Керівні принципи ООН з питань бізнесу та прав людини в світових і українських координатах сталого розвитку / Збірка статей і тез «Бізнес і права людини: основні виклики для нових демократій» (Харківський міжнародний юридичний форум, 25 вересня 2019 р., м. Харків). С. 100-105.

7. Токунова А. Роль концепції бізнесу і прав людини у досягненні цілей «зеленої» енергетичної трансформації в Україні / А. Токунова, В. Рошканюк. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право Розділ. – 2023. – №78. – С. 281–285.

8. Токунова А. Повага бізнесом прав людини як інструмент реалізації «планетарного» аспекту Порядку денного у сфері сталого розвитку / А. Токунова // Соціально відповідальне ведення бізнесу – складова сталого розвитку: Збірник матеріалів за результатами Всеукраїнського конкурсу наукових робіт / за заг. ред. В. Устименка; ред.-упоряд. Санченко А.Є.; упоряд. Сошников А.О., Токунова А.В. – Київ, 2022. – С. 187-199.

9. Токунова А. Шляхи розвитку концепції бізнесу і прав людини в господарському законодавстві України / А. Токунова. // Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. – 2022. – №6. – С. 170–176.

10. Токунова А. Просування гендерної рівності в контексті Керівних принципів ООН з питань бізнесу та прав людини / А. Токунова // Просування поваги прав людини у сфері бізнесу в контексті імплементації Цілей сталого розвитку в Україні: зб. наук.-практич. матер. / за наук. ред. В. А. Устименка. – Київ : НАН України, Інститут економіко-правових досліджень, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, 2020. – С. 123-134.

11. Токунова А. Керівні принципи ООН у сфері бізнесу і прав людини: останні тенденції у регулюванні та розвитку відновлюваної енергетики / А. Токунова // Економіко-правові аспекти сталого розвитку: держава, регіон, місто : матеріали Першої міжнародної науково-практичної конференції (7 червня 2019 р., м. Київ). – Київ : Наук. ред.. В.А. Устименко. НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень, 2019. – С. 170-174.

12. Токунова А. Засоби здійснення державного керівництва щодо забезпечення поваги до прав людини у процесі здійснення підприємницької діяльності / А. Токунова. / Зміцнення засад у сфері бізнесу та прав людини: драйвери для України: збірник науково-практичних матеріалів міжнародного проекту. Наук. ред.. В.А. Устименко. – Київ : НАН України, Інститут економіко-правових досліджень, 2019. – С. 104-114.

13. Токунова А. Міжнародно-правові підходи до дотримання принципу справедливості як основи забезпечення соціально-економічних прав людини / А. Токунова. // Електронне наукове видання «Порівняльно-аналітичне право» / Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України. – 2019. – №5. – С. 172–176.

14. Токунова А. Керівні принципи ООН у сфері бізнесу і прав людини як правовий інструмент забезпечення сталого розвитку країни / А. Токунова. // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – №12. – С. 125–29.

15. Уварова О. Бізнес і права людини в умовах конфлікту: міждисциплінарні пошуки нової концепції / О. Уварова. // Філософія права і загальна теорія права. – 2019. – №1. – С. 112–129.

16. Устименко В. Формування правової моделі сталого розвитку як передумова забезпечення захисту прав людини / В. Устименко, Р. Джабраїлов // Просування поваги прав людини у сфері бізнесу в контексті імплементації Цілей сталого розвитку в Україні : зб. наук.-практич. матер. / за наук. ред. В. Устименка. – Київ : НАН України, Інститут економіко-правових досліджень, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, 2020. – С. 21–28.

17. Бізнес і права людини в Україні: проблеми та рішення під час війни і повоєнного відновлення / збірник матеріалів II-го Всеукраїнського конкурсу наукових робіт / за заг. ред. Устименка В.А.; ред.-упоряд. Санченко А.Є., Градобоева Є.С., упоряд. Єршов В.В. – Київ: ВАІТЕ, 2023. – 408 с.

18. Соціально відповідальне ведення бізнесу – складова сталого розвитку / збірник матеріалів за результатами Всеукраїнського конкурсу наукових робіт / за заг. ред. Устименка В.А.; ред.-упоряд. Санченко А.Є.; упоряд. Сошников А.О., Токунова А.В. Київ, 2022. 395 с.

19. Бізнес і права людини: історія питання та перспективи розвитку [Electronic resource] // Презентація Центру перспективних досліджень і співробітництва з прав людини в сфері економіки ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова НАН України». – 2021. – Доступний за посиланням: http://www.iepd.kiev.ua/wp-content/uploads/2021/06/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%9A%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8_16-%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%BD%D1%8F2021.pdf.

20. Бізнес та права людини в Україні як умова та рушій сталого розвитку у контексті впровадження керівних принципів ООН з питань бізнесу та прав людини в Україні / І. Федорович, О Митник, Д. Нагаївська, А. Санченко, М. Саприкина, Н. Сондербай, А. Токунова, О. Уварова // Дослідження. – ПРООН, Київ. – 2022. – 324 с.

21. Добровільний національний огляд щодо Цілей сталого розвитку в Україні [Electronic resource] // Міністерство економіки України. – 2020. – Доступний за посиланням: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007-be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku>.

22. Європейський Зелений Курс [Electronic resource] // Представництво України при Європейському Союзі. – 2021. – Доступний за посиланням: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/posolstvo/galuzeve-spivrobotnictvo/klimat-yevropejska-zelena-ugoda>

23. Інформація щодо результатів проведення національного оцінювання базових показників у сфері бізнесу та прав людини в Україні [Electronic resource] // Міністерство юстиції України – Доступний за посиланням: <https://minjust.gov.ua/m/informatsiya-schodo-rezultativ-provedennya-natsionalnogo-otsinyuvannya-bazovih-pokaznikiv-u-sferi-biznesu-ta-prav-lyudini-v-ukraini>.

24. Керівні принципи Організації Об'єднаних Націй з питань бізнесу та прав людини: Реалізація Рамкової програми ООН «Захист, повага і засоби захисту». [Електронний ресурс] – Доступний за посиланням: http://www.iepd.kiev.ua/wp-content/uploads/2021/06/1-%D0%9A%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%9E%D0%9E%D0%9D_%D0%A3%D0%BA%D1%80_%D0%BE%D1%81%D1%82.pdf.

25. Керівні принципи для бізнесу - Як великий, середній та малий бізнес виграє від політики рівності та запобігання домашньому насильству / А.Зінченко, Н. Кошовська, С. Павлиш, М. Саприкіна., 2020. – 58 с.

26. Національний план дій у сфері бізнесу і прав людини : посібник / [пер. з англ.; за заг. ред. Олени Уварової]. – Харків : Право, 2018. – 88 с. [Electronic resource] – Доступний за посиланням: <https://globalnaps.org/wp-content/uploads/2018/10/nar-bhr-toolkit.pdf>.

27. Питання про Керівні принципи ООН з питань бізнесу та прав людини, що ставляться найчастіше. – 2019. – 65 с. [Електронний ресурс] – Доступний за посиланням: http://www.iepd.kiev.ua/wp-content/uploads/2021/06/7-%D0%9F%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%9A%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8_%D0%BD%D0%B0%D0%B9%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%96%D1%88%D1%96.docx.

28. Про Європейський зелений курс [Electronic resource]. – 2021. – Доступний за посиланням: <https://eu4ukraine.eu/greengeal-ua>.

29. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй. Поглиблена процедура належної обачності щодо прав людини для бізнесу за несприятливих обставин, спричинених конфліктом: Посібник. – Нью-Йорк, Сполучені Штати Америки, 2022. – 62 с.

30. Aparac J. Business, Human Rights, and Transitional Justice: Overcoming the Regulatory Dysfunction of International Law / J. Aparac. // Global Business Law Review. – 2022. – Volume 10, №24. – С. 24–57.

31. Gustafsson M. The politics of supply chain regulations: Towards foreign corporate accountability in the area of human rights and the environment? [Electronic resource] / M. Gustafsson, A. Schilling-Vacaflor, A. Lenschow // Regulation & Governance. – 2023. – Доступний за посиланням: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/rego.12526>.

32. O'Brien C. Business and human rights - A handbook for legal practitioners [Electronic resource] / С.М. О'Бrien // Council of Europe. – 2019. – 202 р. Доступний за посиланням: <https://edoc.coe.int/en/fundamental-freedoms/7785-business-and-human-rights-a-handbook-for-legal-practitioners.html>.

33. Chambers R. Big Changes for Big Business as EU Human Rights Law Nears Enactment [Electronic resource] / R. Chambers. – 2023. – Доступний за посиланням: <https://www.euhumanrights.com/news/big-changes-for-big-business-as-eu-human-rights-law-nears-enactment>.

посиланням: <https://today.uconn.edu/2023/08/big-changes-for-big-business-as-eu-human-rights-law-nears-enactment/#>.

34. Ruggie J. Business and Human Rights: The Evolving International Agenda / J. Ruggie // Harvard University, John F. Kennedy School of Government, Working Paper №31. – 2007. – 37 p. Доступний за посиланням: https://scholar.harvard.edu/files/john-ruggie/files/workingpaper_38_ruggie.pdf.

35. Tokunova A. Bosnia and Herzegovina's approach and the role of Transitional Justice in the sphere of ensuring the rights and freedoms of internally displaced persons: lessons for Ukraine / A. Tokunova // International Journal of Rule of Law, Transitional Justice and Human Rights (Konrad-Adenauer-Stiftung e.V. (Germany), Rule of Law Program South East Europe Konrad-Adenauer-Stiftung e.V. (Romania), Association "PRAVNIK" (Bosnia and Herzegovina)). – Sarajevo, 2017. – Year 8. – Vol. 8. – P. 33-45.

36. Wettstein F. The History of 'Business and Human Rights' and its Relationship with 'Corporate Social Responsibility' / F. Wettstein // Research Handbook on Human Rights and Business. – 2020. – Law – P. 23–45. Доступний за посиланням: https://www.researchgate.net/publication/341164048_The_History_of_'Business_and_Human_Rights'_and_its_Relationship_with_'Corporate_Social_Responsibility'.

37. A European Green Deal [Electronic resource] // European Commission – Доступний за посиланням: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en.

38. Business and Human Rights Navigator: Gender Equality [Electronic resource] // United Nations Global Compact – Доступний за посиланням: <https://bhr-navigator.unglobalcompact.org/issues/gender-equality/>.

39. BHR Treaty Process [Electronic resource] // OHCHR – Available at: <https://www.ohchr.org/en/business-and-human-rights/bhr-treaty-process>.

40. Conflict Minerals Regulation: The regulation explained [Electronic resource] // European Commission – Доступний за посиланням: https://policy.trade.ec.europa.eu/development-and-sustainability/conflict-minerals-regulation/regulation-explained_en.

41. Gender lens to the UNGPs [Electronic resource] // Working Group on Business and Human Rights. – 2019. – Доступний за посиланням: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/wg-business/gender-lens-ungps>.

42. Implementing the third pillar: lessons from transitional justice guidance by the Working Group, A/HRC/50/40/Add.4 [Electronic resource] // Working Group on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises. – 2022. – Доступний за посиланням: <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc5040add4-report-implementing-third-pillar-lessons-transitional>.

43. Navigating the Future of Business and Human rights [Electronic resource] // United Nations Global Compact. – 2019. – Доступний за посиланням: <https://d306pr3pise04h.cloudfront.net/docs/publications%2FNavigating+the+Future+of+BHR.pdf>.

44. Responsible Business Conduct and Gender [Electronic resource] // OECD. – 2020. – Доступний за посиланням: <http://mneguidelines.oecd.org/mneguidelines/Responsible-Business-Conduct-and-Gender.pdf>.

45. Report on business, human right and conflict-affected regions: towards heightened action, A/75/212 [Electronic resource] // Working Group on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises. – 2020. – Доступний за посиланням: <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/a75212-report-business-human-right-and-conflict-affected-regions-towards>.

46. Special Representative of the Secretary-General on human rights and transnational corporations and other business enterprises [Electronic resource] // OHCHR – Доступний за посиланням: <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/wg-business/special-representative-secretary-general-human-rights-and-transnational-corporations-and-other>.

47. The business and human rights dimension of sustainable development: Embedding “Protect, Respect and Remedy” in SDGs implementation [Electronic resource] // Information Note, OHCHR. – 2017. – Доступний за посиланням: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Business/Session18/InfoNoteWGBHR_SDGRecommendations.pdf.

48. Why the European Green Deal must be grounded in respect for human rights [Electronic resource] // Business & Human Rights Resource Centre. – 2020. – Доступний за посиланням: <https://www.business-humanrights.org/en/blog/why-the-european-green-deal-must-be-grounded-in-respect-for-human-rights/>.

Інформаційні ресурси

1. Урядовий Портал: Цілі сталого розвитку та Україна. Доступний за посиланням: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>
Глобальний договір ООН в Україні. Доступний за посиланням: <https://globalcompact.org.ua/>.

2. ДІЯ: Бізнес та права людини. Доступний за посиланням: <https://business.diia.gov.ua/business-and-human-rights>.

3. Інформаційно-довідковий ресурс науково-практичних і нормативних матеріалів з питань бізнесу і прав людини Центр перспективних досліджень і співробітництва з прав людини в сфері економіки ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова НАН України». Доступний за посиланням: http://www.iepd.kiev.ua/?page_id=8524.

4. Ресурсний хаб з бізнесу і прав людини для Центральної та Східної Європи і Центральної Азії. Доступний за посиланням: <https://seesa-bhr.org/uk/home-page-2/>.

5. Проект Бізнес і права людини. Доступний за посиланням: <https://www.bhr.org.ua/>.

6. Business and Human Rights Resource Centre. Доступний за посиланням: <https://www.business-humanrights.org/en/>.

7. OHCHR and business and human rights. Доступний за посиланням: <https://www.ohchr.org/en/business-and-human-rights>.

8. United Nations Forum on Business and Human Rights. Доступний за посиланням: <https://www.ohchr.org/en/hrc-subsi-dary-bodies/united-nations-forum-business-and-human-rights>.

9. National Action Plans on Business and Human Rights Доступний за посиланням: <https://globalnaps.org/>.

10. Shift Center. Доступний за посиланням: <https://shiftproject.org/>.

11. The World Business Council for Sustainable Development. Доступний за посиланням: <https://www.wbcsd.org/>.

12. The United Nations Global Compact. Доступний за посиланням: <https://unglobalcompact.org/>.

13. The Global Reporting Initiative. Доступний за посиланням: <https://www.globalreporting.org/>.

14. The Business Call to Action. Доступний за посиланням: <https://www.businesscalltoaction.org/>.

15. The Principles for Responsible Investment. Доступний за посиланням: <https://www.unpri.org/>.

16. The Danish Institute for Human Rights. Доступний за посиланням: <https://www.humanrights.dk/>.

Реєстр наукових видань України.
URL: <https://nfv.ukrintei.ua/>

Google Scholar або Google Академія
<https://scholar.google.com.ua/>